

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 636. Quinam hæredes institui possint, aut prohibeantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

descendentes in linea recta tam materna quam paterna. his quoque deficiantibus, ascendentes in linea recta; ita tamen, ut quamdiu descendentes existant, ascendentes inter hæredes necessarios non computentur. *Novell. 18. c. 1.* Sic itaque hæredes necessarii respectu patris ejusque ascendentium, puta, avi, avia, pro-avi, pro avia, sunt omnes eorum liberi & nepotes, sive masculi, sive feminae, sive emancipati sive non; ita ut, si pater filium aut filiam, avus & avia paterna nepotem vel neptem præterea non instituendo, vel non exhæreditet nominatim causâ legitimâ exhæreditationis expressâ, testamentum ipso jure sit nullum juxta clarum textum. *pr. Inst. de exhæred. liberor. §. 5. eod. Molin. d. 175. num. 35. Covar. inc. Raynucius. h. t. num. 3. cum communiore contra Perez. in cod. de testam. num. 4. Alcias. Grass. & alios docentes, tale testamentum non esse irritum ipso jure, sed posse annullari. his non obstante, §. 5. Inst. de exhæred. liber. dum ibi dicitur quod testamenta, in quibus liberi emancipati nec instituti nec exhæredati sint infirmamanda, cum tamen infirmamanda ibi non sumatur in sensu stricto, quasi talia testamenta ex se infirma primum per sententiam Judicis infirmari debeant, sed ipso jure jam infirma pro talibus declarari debeant; cum aliis etiam testamentis, in quibus sui præteriti sunt, non infirma, sed infirmamanda essent; cum textus de utrisque pari modo loquatur. Idem est de liberis & nepotibus respectu matris & ejus ascendentium, nimirum avi, avia; pro-avi, proavia matris. ita quod ad hoc posterius juxta *Auth. licet. c. de libr. & Novell. 115. c. 3. Clar. §. testamentum. q. 47. Corn. L. 2. conf. 118. lit. a. Manz. tit. 8. n. 54. quos sequitur Reiffenst. h. t. num. 405. Contrarium tamen sentientibus Cujac. in L. 4. ff. de lib. & posthum. circa finem. Duaren. ad tit. de inoff. testam. c. 3. Donell. in Auth. ex causa. c. de lib. præterit. nimirum quod mater vel avus matris necesse non habeat liberos vel nepotes suos vel instituere hæredes vel exhæreditare, sed possit illos silentio præterire, hoc tantumdem faciente quantum exhæreditatio patris, quod posthumum, præteritionem talem pro exhæreditate haberi, si in præteritione expressâ causâ legitima, etiam asserit Clarus, reservato tamen juxta hanc sententiam liberis alio remedio; nempe querelâ inofficiosi testamenti; quâ petitur ejusdem rescissio juxta *L. 3. §. 15. c. de inoff. testam.* Hæredes quoque necessarii sunt liberi naturales legitimi; quia pari jure veniunt cum legitimis natis. *Clar. l. c. q. 84. Hunnius in encycloped. jur. p. 4. tit. 7. c. 1. num. 27.* Secus est de non legitimis; qui tamen respectu testamenti materni sunt hæredes necessarii, ita ut iis præteritis vel nominatim non exhæreditatis, testamentum maternum sit irritum juxta *L. 8. ff. unde cognati L. 1. §. sed & vulgo. ff. ad SC. Tertyl.* nullatenus tamen hæredes necessarii sunt liberi spurii. Sed neque fratres aut forores, ita ut testamentum, in quo penitus præteriti, solis extraneis institutis aut constitutis legatariis, valeat; nisi quod in casu, quo instituta persona turpis, possint fratres & forores consanguinei, id est, ex eodem patre nati, etiam si ex diversa matre, non verò uterini, id est, ex eadem matre nati, possint tale testamentum per querelam inofficiosi testamenti rumpere; non tamen dicere nullum. *Clar. l. c. q. 50. Berlich. p. 3. concl. 11. num. 12. Gomez. var. resol. Tom. 1. c. 11. num. 3. Reiffenst. h. t. n. 417. juxta, §. 1. Inst. de inoff. testam.* Quam tamen querelam inofficiosi testamenti jura restrinxerunt ad solos fratres & forores consanguineos, ita ut eo-**

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.

rum liberis non competat. *Gomez. l. c. Berlich. l. c. num. 14. Reiffenst. num. 419.* Per personas verò turpes in præsentem intelliguntur omnes infames infamiam juris, de quibus. *L. 1. §. seq. ff. qui notant. infam.* Item infames infamiam facti, id est, quos scelus aut vitæ turpitudine inquinat. *L. ea que. c. ex quibus caus. infam. irroget.* quales sunt concubinarij, meretricis, mimi, lenones, bonorum dilapidatores, & quicumque malâ famâ apud probos. *Gomez. l. c. n. 38. Haunold. tr. 6. c. 7. num. 428.*

2. Resp. Ad secundum: hæredes voluntarii præter descendentes & ascendentes sunt reliqui omnes, ita ut testator nec fratrem, nec fororem, nec uxorem, nec maritum, nec consanguineum, nec ulum alium pro hærede instituere, vel eis legatum de jure facere teneatur; sed possit illis neglectis suam hæreditatem cuivis hæreditatis capaci relinquere, excepta persona turpi.

Quæst. 636. Quinam hæredes institui possint, aut prohibeantur.

1. Resp. Ad primum: hæredes institui possunt omnes, cum quibus est testamenti factio. *§. 4. Inst. de hered. qualu. & diff. L. 49. §. 1. ff. de hered. instit.* dicitur autem cum eo esse testamenti factio, qui etsi testamentum facere nequeat, potest tamen ipse extestamento capere vel alteri acquirere. sic itaque in specie institui possunt tam personæ veræ quàm fictæ, puta, causâ piæ, comunitates, collegia, civitates, item personæ singulares, tam extranei quàm sui, tam Laici quàm Clerici, iij etiam Religiosi, exceptis Capucinis & Franciscanis strictioris observantia, de quibus dictum supra; tam patres familias, quàm filii familias; tam naturales legitimi, quàm legitime nati, quin & spurii respectu matris, non tamen nati ex damnato seu incestuoso concubitu; hi enim nullatenus succedunt matri, ut dictum supra. Item filii tam nati, quàm nascituri, nimirum in utero jam constituti seu posthumi; iique tam quasi, hoc est, post testamentum jam conditum nati, quam veri, hoc est, post mortem patris nati. *Lauterb. in ff. de hered. instituend. §. 4. & ita quidem, ut sint hæredes necessarii. Reiffenst. num. 407.* adeoque, si prætererentur posthumi testamentum sit nullum. *Clar. l. c. q. 45. num. 1. & qualiter ex illorum præteritione rumpatur testamentum, vide apud eundem n. 2. & ex infra dicendis.* Item amentes, furdi, muti, quin & excommunicati, ut *Pirh. h. t. n. 55.* Item servi proprii, etsi olim cum libertate, hodie tamen etiam sine ea recte institui possunt hæredes. *p. 2. Inst. de hered. Inst. L. quidam. c. de necess. serv. inst. tacita.* ita etiam, ut libertas data intelligeretur, si expressè in testamento data non est, ut de Lugo. *p. 2. d. 24. num. 74. Muller. ad stru. in ff. de hered. Inst. th. 2.* ubi etiam, quod si in familia permanerint, fiant hæredes necessarii & liberi per *§. servus autem Inst. de hered. instit. & §. necessarii. Inst. de hered. qualu.* Sed si à vivente testatore manumissi, possunt, si velint, hæreditatem adire. *cit. §. servus autem.* quod si verò alienati, dominis jubentibus hæreditatem acquirunt. *cit. §. §. L. 9. §. 16. L. 50. ff. de hered. instit. Alienati autem servi institui hæredes possunt. cit. §. servus autem. vers. alienus quoque. L. 31. ff. de hered. inst. & L. 10. c. eod.* etsi hæreditatem dominorum jussu adeant, ea dominis acquiruntur per *L. 7. §. 2. & L. 18. §. 2. ff. eod.* Potest etiam defuncti servus, item ejus, qui in utero adhuc est, juxta *§. 2. Inst. de hered. inst.* item servus plurius institui hæres. *§. 3. eod.* ita ferè *Muller. l. c.* Possunt quoque Judæi singuli hæredes institui, illis-

Mmm 2

que

que legata conferri; cum id ut singulis prohibitum non sit, neque expresse sub nomine infamium contineantur. *L. 1. c. de secund. nupt.* Muller. *l. c.* cum Carpz. *p. 3. c. 13. def. 16.* de collegiis verò Judæorum mox dicitur. Ac denique hodieum certi juris est, quòd conjux conjugem hæredem instituere possit. Idem cum Peckio. *de testam. conjug. L. 1. c. 1. num. 3.* quod tamen non possunt secundò nubentes, existentibus liberis ex priore matrimonio. *L. hac edictali. c. de secund. nupt.* Lauterb. *l. c. §. 9.* in summa itaque omnes institui possunt hæredes, nisi specialiter jure prohibeantur.

2. Resp. Ad secundum: prohibentur autem institui ferè sequentes. Primò servi pœnæ. *L. 3. de his que pro non script. habent. L. 17. ff. de pœn.* Secundò olim peregrini institui non poterant, quod hodieum sublaturum videtur. *Stru. in ff. de hæred. inst. th. 3.* sic peregrinantes institui posse hæredes juxta *§. fin. Inst. de hæred. inst.* ait Muller. *l. c. th. 3. lit. a.* Tertiò deportati. *L. 1. c. eod. l. 16. ff. de interd. & re legat.* quibus hodieum æquiparantur damnati ad remos. Lauterb. *in ff. eod. §. 8.* Quartò banniti seu proscripti ab Imperatore vel Camera Imperiali, qui in multis æquiparantur deportati. Ordo Cameral. *p. 2. tit. 9. §. 2.* Gail. *de pace publ. l. 2. c. 12. num. 3.* Lauterb. *l. c.* Muller. *cit. th. 3. lit. β.* ubi etiam, qualiter se gerere debeat, qui nihilominus bannitum vult scribere hæredem, ut etiam nepotibus banniti sit cum effectu prospectum. Quartò hæretici publicè tales declarati. *L. 5. c. de hæret. uti & Apostata. L. 13. c. de Apostat.* *Stru. Muller. Lauterb. ll. cit.* Quintò nati ex damnato & incestuoso concubitu. *Aurb. ex complexu. c. de incest. & inutilib. nupt.* Secundum dicta supra, quibus tamen ex æquitate canonica juxta *c. 5. de eo qui duxit in matrim. quam poll. à patre relinqui possunt ac debent alimenta.* Sextò servus de adulterio cum domina accusatus ab ea institui nequit. *pr. Inst. de hæred. inst. vers. est tamen.* Sed neque servus institui potest, cujus dominus institui nequit, etsi valeat ejus institutio, si servus ille manumissus est, vel ad alterius domini capacis institui potestatem venerit. *L. si servus. ff. de acquir. hæred. de Lugo. l. c.* Septimò filii reorum criminis perduellionis. *L. 5. §. 1. c. ad leg. Jul. Majest.* quod à Claro restringi ad liberos natos post commissum crimen contra generalem. *cit. l. rationem,* ait Lauterb. *l. c.* cum Boccr. *de crim. les. majest. c. 3. num. 6.* in tantum tamen restringendum, ut intelligatur de solis filiis, non de filiabus. *cit. l. 5. §. 3.* uti nec de nepotibus. *L. 6. ff. de test. tutor.* Lauterb. *l. c.* cum pœnalia & odiosa sint restringenda. quin etiam Brunem. *ad l. 11. ff. de lib. & posthum.* Lauterb. *l. c.* hujusmodi filiis legitimam relinquentiam putant. Octavò collegia illicita, hoc est specialiter non approbata & privilegiis subnixia. *L. 1. c. de hæredib. instituend. l. 3. §. 1. ff. de colleg. & corp.* Lauterb. *l. c.* Secus est quòd ad singulos de tali collegio, ut Idem cum Carpz. *p. 3. c. 13. def. 37.* Unde etiam nec collegia Judæorum, nec Synagogæ institui possunt hæredes; quia nullibi talia collegia Judæorum sunt approbata. Arg. *L. 1. c. de Judæ.* Muller. *l. c. th. 3. lit. y.* ubi tamen addit: non quòd omnia illorum collegia illicita sint; sed potius quòd viribus & opibus augenda non sint, sed depauperanda. secus si ut singuli considerentur, ut dictum. de quo etiam videri potest Cujac. *L. 7. obs. 30. not. 7.* Nonò tam etsi extra dubium sit, Imperatorem aut Principem institui posse hæredes, cum ii deterioris conditionis esse non debeant quam privati. Welenb. *ad ff. de acquir. rerum domin. n. 27. litis*

tamen fugiendæ causâ (ut dum quis institueret Principem, ne quis creditorum aut hæredum ab intestato, &c. hæredi tam potenti litem intentare audeat) instituendi non sunt. *Srru. in ff. de hæred. instituend. th. 3. lit. t.* Muller. *ibid.* plura de incapacibus institui vide supra, ubi quinam ex testamento accipere possint. Potrò dum hi incapaces institutionis instituuntur, institutio ipso jure nulla est, non tamen hæreditas aut quod relinquitur, fisco accipitur. Lauterb. *l. c. §. 11.* *Stru. cit. th. lit. δ.* Sed eorum portio ad substitutos vel ad hæredes ab intestato pervenit. *L. 3. ff. de his qui pro non script. habent.* Muller. *ad Stru. cit. lit. δ.* Lauterb. *l. c.* qui tamen in hoc incapaces distinguit ab indignis (quales sunt, qui ipso jure quidem institui possunt, sed iis propter delictum aliquod contra testatorem vel testamentum, vel aliam ob causam hæreditas auferatur) quòd his institutis, hæreditas deferatur fisco juxta *L. 1. ff. de jure fisci.*

Quæst. 637. Quid & quotuplex sit institutio.

1. Resp. Ad primum: institutio hæredis nihil aliud est quam futuri hæredis seu successoris designatio, seu nominatio facta à testatore directis verbis. *L. 1. §. 1. ff. de vulg. & pupill. substit. Lauterb. ad ff. de hæred. Inst. §. 1.* Muller. *ibid. th. 1. lit. y.* Dicitur primò: facta à testatore ad distinctionem hæredis futuri à legibus denominati, qui improprie dicitur institutus. dicitur secundò: directè seu directis verbis facta: per quod distinguitur hæres institutus à fideicommissario, qui non nisi verbis obliquis instituitur. Lauterb. *l. c.*

2. Resp. Ad secundum: dividitur institutio in primam, seu quæ proprie talis dicitur, & in secundam, quæ proprie substitutio dicitur, de qua paulò post. Proprie talis alia est necessaria, quæ fit ex juris necessitate earum nempe personarum, quæ ex eadem necessitate institui vel exhæreditari debent. alia voluntaria, nempe earum personarum, quas liberè testator potest praterire absque eo, quòd eas exhæredet.

Quæst. 638. Quibus verbis facienda institutio.

Resp. Institutio nullam certam verborum formam requirit, sed fieri potest quibuscumque verbis, modò ex iis voluntas testatoris sufficienter constet. *L. quoniam. c. h. t.* idque absque eo, quòd testator utatur nomine hæredis; etsi eo uti sit securus, cum, si omisso hoc nomine relinquat determinatum dicendo v. g. relinquo Titio domum meam, testamentum non valeat in vim testamenti, sed tantum in vim codicilli, eo quod nec implicita, nec explicita adsit seu appareat voluntas instituendi hæredem, quæ tamen est de essentia testamenti. Reiffenst. *h. t. 421.* Sic etiam perinde est, an testator utatur verbis directis in personam testatoris. v. g. dicendo: assigno, instituo, transfero omnia mea, exceptis legatis; sive conceptis in personam hæredis. v. g. dicendo: pertineant, habeat, accipiat omnia mea, succedat. Lauterb. *ad ff. de hæred. inst.*

Quæst. 631. An & qualiter institutio debeat esse libera, & non captatoria.

1. Resp. Ad primum: institutio hæredis, ut valeat, debet esse libera. unde extorta per metum est nulla. *ad ff. de hæred. inst. th. 8.* Muller. *ibid. & in ff. qui testam. fac. poss. th. 8. lit. a.* cum communi. idque, etiam si metum sequantur bona verba,